Gemeente Amsterdam

Prullenbakkenoffensief

Tussentijdse evaluatie
Januari 2026

Opgesteld door: 5.1, 2, e
Versie: 1.0

Managementsamenvatting

Deze tussentijdse evaluatie geeft inzicht in de voortgang, resultaten en aandachtspunten van het Prullenbakkenoffensief sinds de start in september 2025. Het document fungeert als een 'thermometer' voor het project en biedt handvatten voor bestuurlijke reflectie en bijsturing in de resterende looptijd.

Start en inrichting van het project
Het project is gestart zonder een expliciete initiatie- en definitiefase. Hierdoor moesten kaders, rollen en verwachtingen gelijktijdig met de uitvoering worden uitgewerkt. Dit heeft geleid tot een intensieve opstartfase waarin uiteenlopende visies en belangen samenkwamen. Gaandeweg zijn deze vertaald naar een projectmatige aanpak met duidelijke resultaatgebieden en een vastgesteld projectplan (november 2025).

Resultaatgebied 1 – Werkwijze en kaders
Hoewel dit resultaatgebied oorspronkelijk bedoeld was als lerend onderdeel tijdens het project, bleek de behoefte om kaders vooraf vast te stellen. De werkwijze, randvoorwaarden voor gebiedsselectie en uitvoering zijn daardoor vóór de feitelijke uitvoering ontwikkeld en vastgelegd. Hiermee is een overdraagbare methodiek ontstaan die eenduidigheid biedt, met ruimte voor maatwerk per locatie. Dit resultaat is behaald.

Resultaatgebied 2 – Beoordelen, besluiten en uitvoeren
Voor het beoordelen en uitvoeren van maatregelen is een zorgvuldig proces ingericht met twee duidelijke beslismomenten: selectie van locaties en akkoord op maatregelen. Hierbij zijn meerdere gremia betrokken om bestuurlijke verantwoording te borgen. Dit kost tijd. Om zoveel mogelijk tempo te houden wordt gewerkt in sprints.

Tot op heden (19 januari 2026) zijn **83 prullenbakken verwijderd**. Voor **35 prullenbakken** ligt een uitgewerkt advies klaar waarvoor nog bestuurlijk akkoord nodig is. De uitvoering verloopt in goede afstemming, maar is afhankelijk van externe factoren zoals aannemersplanning, weersomstandigheden en inrijbeperkingen in het centrum.

Belangrijke aandachtspunten zijn:

- de spanning tussen zorgvuldige besluitvorming en de wens om snel en organisch te werken;
- onduidelijkheid over scope bij verzoeken uit andere stadsdelen;

Resultaatgebied 3 – Monitoren en rapporteren
Monitoring vindt plaats via een combinatie van CROW-metingen, meldingen, schouwgegevens en subjectieve beleving. Er is een dashboard beschikbaar, maar met duidelijke beperkingen op locatieniveau. De eerste kwalitatieve belevingsmetingen worden begin 2026 opgehaald.

Het meten van 'succes' blijkt complex door:

- beperkte representativiteit van data op straatniveau,
- arbeidsintensieve analyse van meldingen,
- en het ontbreken van onafhankelijke aanvullende metingen.

Dit resultaatgebied is deels gerealiseerd en vraagt verdere doorontwikkeling.|

Communicatie
Communicatie is essentieel maar organisatorisch complex, doordat verantwoordelijkheden zijn verdeeld over meerdere partijen (Stadswerken, stadsdeel, cluster en bestuur). Ondanks opgeleverde producten (communicatieplan, kernboodschap, formats) blijft onduidelijk eigenaarschap een knelpunt. Dit belemmert zichtbaarheid en het zorgvuldig delen van succesverhalen, zeker in een politiek relevante fase.

Bijsturing en vervolg
Voor de resterende looptijd is bijsturing nodig op:

- verdere verduidelijking en mogelijk vereenvoudiging van besluitvorming;
- het consequent vasthouden aan afgesproken rollen en processen;
- scherp communiceren over scope en verwachtingen;
- en het verbeteren en verscherpen van monitoring en beleving.

Conclusie
Het Prullenbakkenoffensief laat zien dat het project inhoudelijk en organisatorisch complexer is dan het op het eerste gezicht lijkt. Naast zichtbare maatregelen in de openbare ruimte is veel tijd, aandacht en energie gestoken in het ontwikkelen van kaders, afstemming met stakeholders en het organiseren van bestuurlijke zorgvuldigheid.

Deze tussentijdse evaluatie maakt expliciet wat tot nu toe is bereikt, waar spanningen zitten en waar bijsturing nodig is. Daarmee vormt zij een belangrijk fundament om het project in de volgende fase met meer focus, duidelijkheid en tempo voort te zetten, en om blijvend uitlegbare en verantwoorde resultaten te realiseren.

Aanleiding

Deze tussentijdse evaluatie fungeert als een 'thermometer' binnen het project Prullenbakkenoffensief. Doel is om inzicht te krijgen in de voortgang, de belangrijkste bevindingen tot nu toe en te bepalen of en waar bijsturing nodig is om het project als geheel op de meest soepele en effectieve manier verder te laten verlopen.

1. Start van het project

Het project is gestart in september 2025, op basis van eerdere ervaringen met vergelijkbare aanpakken. Er is gekozen voor een projectmatige insteek, uitgewerkt in een projectplan met drie resultaatgebieden. Taken en verantwoordelijkheden zijn gedurende de startfase nader bekeken en toegewezen.

Bevindingen

- De initiatie- en definitiefase ontbraken bij de start van het project. Hierdoor moesten deze fases feitelijk gelijktijdig met de start van het project plaatsvinden, wat in de praktijk niet goed werkbaar is.
- Door het ontbreken van een duidelijke initiatie was er in de beginfase ruimte voor verschillende partijen, belanghebbenden en collega's om het project vanuit eigen visie en belang in te vullen. Dit terwijl de opdracht en de opdrachtgever leidend zouden moeten zijn.
- Het opstellen van het projectplan heeft relatief veel tijd gekost, omdat wensen, kaders en verwachtingen vanuit de opdrachtgevers aanvankelijk niet (volledig) helder waren. Deze zijn gaandeweg in gezamenlijkheid verkend en aangescherpt.
- De wens voor organische, kleinschalige aanpak was moeilijk te vangen in een projectmatige aanpak, omdat er mede veel eisen m.b.t. besluitvorming waren, zodat genomen acties en maatregelen zowel ambtelijk als bestuurlijk goed te onderbouwen zijn.

2. Projectplan

Het projectplan is in meerdere fasen opgesteld, waarbij opdrachtgevers en betrokken partijen input hebben geleverd. In november 2025 is het projectplan afgerond en akkoord bevonden door de staf.

Product:

- *Projectplan Prullenbakkenoffensief*

3. Resultaatgebieden

3.1 Resultaatgebied 1 – Werkwijze, methodiek en criteria

Dit resultaatgebied was oorspronkelijk bedoeld om tijdens het project te leren en te experimenteren met een werkwijze, criteria en kaders.

Bevinding resultaatgebied 1:
In de praktijk bleek de wens om deze kaders voorafgaand aan de uitvoering vast te stellen. Hierdoor

is resultaatgebied 1 niet ingezet zoals oorspronkelijk bedoeld, maar zijn de resultaten wel behaald vóór de daadwerkelijke start van het project.

Resultaat
Een vastgesteld kader waarmee locaties eenduidig beoordeeld kunnen worden, met behoud van een locatiegerichte (maatwerk) aanpak. Deze werkwijze is overdraagbaar naar andere stadsdelen. Dit resultaat is behaald.

Producten
- *Proces t.b.v. resultaatgebied 2*
- *Randvoorwaarden voor gebiedsselectie*
- *Randvoorwaarden voor uitvoering*

De randvoorwaarden zijn op verzoek opgenomen in het projectplan en niet als afzonderlijke producten gepresenteerd.

3.2 Resultaatgebied 2 – Beoordelen, besluiten en uitvoeren

Voor dit resultaatgebied is een proces ontwikkeld waarmee locaties op een eenduidige manier worden beoordeeld en maatregelen zorgvuldig worden besloten en uitgevoerd. De besluitvorming is bewust en op verzoek uitgebreid ingericht, met betrokkenheid van meerdere gremia, om zorgvuldigheid en bestuurlijke verantwoording te borgen.

Beslismomenten

De werkwijze kent twee hoofd-beslismomenten:

1. Akkoord op de selectie van locaties die binnen het offensief worden opgepakt.
2. Akkoord op de geadviseerde maatregelen per locatie, voorafgaand aan uitvoering.

Deze beslismomenten lopen langs meerdere gremia, waaronder:

- Gebiedsteams (en via hen o.a. straatmanagers, BIZ, ondernemers en bewoners)
- Stadswerken Schoon
- Stadswerken Gebiedsbeheer
- Stadswerken Strategisch Advies
- Bestuurder Centrum

Om vertraging zoveel mogelijk te beperken, is gekozen voor een sprintmatige aanpak waarbij locaties gebundeld en als set ter besluitvorming worden aangeboden.

Locatiebepaling en schouw

De locaties in sprint 1 en 2 zijn bepaald op basis van input van Afdeling Schoon, gebiedsmakelaars en meldingen. Sprint 3 wordt momenteel compleet gemaakt.

De scope van het project is beperkt tot stadsdeel Centrum. Verzoeken vanuit andere gebieden vallen buiten de scope en worden niet door het project opgepakt.

De regisseur Schoon is aangewezen om de schouwen buiten te initiëren en uit te voeren, waarbij altijd minimaal een gebiedsmakelaar wordt betrokken. De schouw richt zich niet uitsluitend op afzonderlijke objecten, maar op de openbare ruimte als geheel.

Waar mogelijk wordt aangesloten bij bestaande of komende voorzieningen van Statiegeld Nederland en Verpact, onder andere door het beschikbaar stellen van een deel van de prullenbakken aan ondernemers, zodat zij mogelijk ook beter kunnen voldoen aan de 25-meter-regel. Met als doel een schoner straatbeeld.

Uitvoering

Na bestuurlijk akkoord op de adviezen worden maatregelen ingepland en uitgevoerd door een aannemer. De toezichthouder stemt planning en uitvoering af en koppelt terug aan projectleider en regisseur. Dit is tot zover goed in samenspraak gebeurd.

Bevindingen resultaatgebied 2

- Het toewijzen van rollen en verantwoordelijkheden verliep stroef; met name het initiatief voor schouwen bleek nergens expliciet belegd. Na escalatie is de regisseur Schoon aangewezen om deze rol op zich te nemen. De regisseur schoon ontvangt de locaties van de projectleider en zal ook alleen via deze route actie ondernemen. Dit is goed in samenspraak opgepakt en is in de eerste twee sprints goed verlopen.
- Voor de bestuurlijke stukken en besluiten is niet altijd even helder welke route vereist is. De afstemming met en de hulp van de Bestuursadviseurs is hierbij essentieel en gebeurt waar nodig. Daarnaast is ook het contact met de programmamanager hierin een belangrijk onderdeel.
- De scope (alleen Centrum) zorgt voor onduidelijkheid bij verzoeken uit andere gebieden. Hiervoor is einde 2025 een 'light' proces gedeeld met de uitvoering schoon om wildgroei te voorkomen. Of dit afdoende is om een goed overzicht te houden, zal blijken. Dit is ook geadresseerd bij de opdrachtgevers (mogelijk risico).
- De uitgebreide besluitvorming draagt bij aan zorgvuldigheid en verantwoording, maar staat op gespannen voet met de wens om klein, organisch en snel te werken. Dit heeft op momenten een vertragend effect.
- Uitvoering is afhankelijk van externe aannemers, planningen, weersomstandigheden en (in het centrum) inrijbeperkingen, wat invloed heeft op tempo en fasering. Dit wordt goed opgepakt e afgestemd door toezichthouder en projectleider.
- Het verwijderen van prullenbakken leidt tot zichtbare fundaties en afwijkingen in het straatbeeld, door het gebruik van ander materiaal dan hetgeen er van origine ligt. Het moment waarop een maatregel definitief wordt (en fundaties worden verwijderd) is nog onvoldoende belegd.

Resultaat

- Vastgestelde en (deels) uitgevoerde maatregelen per locatie, met bestuurlijke verantwoording.
- Tot op heden zijn 83 prullenbakken verwijderd.

- Voor 35 prullenbakken uit sprint 2 ligt een advies voor verwijdering klaar waarvoor nog bestuurlijk akkoord nodig is.

Producten
- Input gebiedsmakelaars voor aan te pakken locaties
- Overzicht en analyse op basis van meldingen
- Locatielijst met uitgebreide informatie
- Overzicht totaal aantal prullenbakken
- Voorstel locaties – ter akkoord (per sprint)
- Voorstel adviezen maatregelen – ter akkoord (per sprint)

3.3 Resultaatgebied 3 – Monitoren en rapporteren

Monitoring vindt plaats via objectieve data (dashboard met CROW-metingen en meldingen), subjectieve beleving en kwalitatieve observaties.

Objectieve data:
Er is een dashboard gebouwd waaruit de meet gegevens gehaald kunnen worden. Dit dashboard is geleverd door het BI team en geeft inzicht in zowel CROW metingen als meldingen voor de afdeling Schoon.

Subjectieve beleving:
De prullenbakken die zijn verwijderd in de eerste sprint, zijn verwijderd in November 2025. In januari 2026 zullen we via makelaars en gebiedsbeheerders een beleving ophalen, die zij kunnen ophalen in het veld. Met de feestdagen ertussen was december daartoe te vroeg.

Kwalitatieve observaties:
Dit zit met name in de analyse van de inhoud van meldingen – specificaties per gebied of locaties. Momenteel wordt gewerkt aan het bekijken van de gebieden waar er eerder dit jaar (pre project) maatregelen zijn toegepast om de effecten daarop inzichtelijk te maken op basis van meldingen en data. Deze worden in een apart document gebundeld.

Bevindingen

- Het meten van succes is complex door het subjectieve karakter van schoonbeleving.
- CROW-data zijn op locatie- of straatniveau vaak niet representatief.
- Analyse van meldingen is mogelijk op straatniveau, maar arbeidsintensief, omdat dit handmatig gefilterd moet worden.
- Er ontbreekt mogelijk een onafhankelijke partij voor aanvullende metingen en eenduidige beeldvorming.

Resultaat
Inzicht in voortgang en effecten, waarmee bestuurlijk kan worden verantwoord en richting kan worden gegeven aan vervolgstappen. Dit resultaat is deels gerealiseerd en loopt door gedurende het project. Er zijn nog stappen te maken om de meting zo passend als mogelijk te maken.

Producten:
- Dashboard Schoon (voor inzicht data)
- Dump SIG meldingen op relevante categorieën
- Tussentijdse evaluatie op basis is van meldingen en CROW metingen voor specifieke gebieden

4. Communicatie

Communicatie is een essentieel maar complex onderdeel van het project. Wensen en verantwoordelijkheden zijn versnipperd over Stadswerken, stadsdeel, cluster en bestuur.
Er is gewerkt aan een werkwijze voor communicatie, waarin de verschillende mogelijke communicatiemiddelen staan beschreven. Deze werkwijze is op verzoek opgenomen in het projectplan. Ook is er gewerkt aan een communicatieplan en zijn er diverse producten door de communicatiemedewerker van Stadswerken opgeleverd (zie onder).

Bevindingen

- Onduidelijkheid over wie waarvoor verantwoordelijk is, belemmert effectieve communicatie. Ondanks alle gedane inspanningen van de Communicatie medewerker van SW.
- Door het ontbreken van heldere afspraken blijven kansen liggen, met name in de laatste fase van het project, waarin ook een politiek belang zit. Hierover is reeds actief overlegd tussen de verschillende betrokkenen m.b.t. communicatie.
- Het delen van succesverhalen vraagt om zorgvuldigheid, omdat positieve effecten lokaal kunnen verschillen en ook negatieve neveneffecten zichtbaar kunnen zijn.
  (Bijvoorbeeld: In een winkelstraat zijn bakken verwijderd, waardoor (logisch) gevolg is dat er minder volle prullenbakken te zien zijn. Echter zijn soms de stegen of aangrenzende straten, of plekken waar wél een prullenbak staat of ondernemers een voorziening plaatsen, nog steeds ernstig vervuild (denk aan overvolle bakken of containers, die opengebroken zijn, waar vuil op wordt gezet en tegen aan wordt gegooid). De beleving kan daarbij misschien dus nog steeds negatief zijn.

Producten:
- *Communicatieplan – met daarin voorstellen locatie t.b.v. storytelling*
- *Werkwijze communicatie: mogelijk in te zetten middelen*
- *Kernboodschap offensief*
- *Gecombineerde kern boodschap schoon Centrum*
- *Q&A*
- *Format bewonersbrief*
- *Nieuws item over alle zaken rondom schoon Centrum --> niet gedeeld*

Overige bevindingen

- De wens om klein en organisch te werken botst met de noodzaak om zorgvuldig om te gaan met belangen en bestuurlijke verantwoording.
- Het proces is daardoor tijdrovend.
- Plaatsingscriteria zijn herijkt, maar nog niet formeel vastgesteld; het project werkt daardoor zonder definitief vastgesteld kader.
- Het project gaat over maatregelen ten aanzien van prullenbakken, maar wordt met grote regelmaat gezien als een grotere aanpak. Er is inderdaad een grotere aanpak, er zijn meerdere interventies, projecten en trajecten, echter het offensief gaat alleen over de prullenbakken in het centrum.

- De behoefte van de wethouder en de bestuurder lijken daarmee ook verschillend. Daar waar de wethouder een overall beeld over schoon in de stad wil krijgen, is de bestuurder meer geïnteresseerd in het beeld en de interventies in het Centrum. Er is reeds overlegd over een knip zodat beiden op passende inhoudelijke manier kunnen worden bijgepraat over lopende zaken.

5. Bijsturing en aandachtspunten voor het vervolg

Op basis van de tussentijdse evaluatie zijn een aantal aandachtspunten en mogelijke bijsturingsrichtingen te benoemen om het project in de resterende looptijd effectiever, consistenter en bestuurlijk beter hanteerbaar te laten verlopen.

- **Verduidelijking van kaders en besluitvorming**

De zorgvuldige besluitvormingsstructuur draagt bij aan bestuurlijke verantwoording, maar zorgt ook voor vertraging en spanning met de wens om snel en kleinschalig te handelen. Voor het vervolg is het wenselijk om:

- te verkennen of voor bepaalde typen maatregelen gewerkt kan worden met vooraf gemandateerde besluiten of een andere meer passende werkwijze om vertragingen te voorkomen.

Dit kan bijdragen aan een voorspelbaarder proces en kortere doorlooptijden.

- **Aanscherpen van rollen en verantwoordelijkheden**

Hoewel rollen en taken inmiddels zijn belegd, heeft de opstartfase laten zien dat dit eerder en explicieter nodig was. Voor het vervolg is het belangrijk om:

- vast te houden aan de afgesproken rolverdeling en werkwijze;
- nieuwe initiatieven en verzoeken consequent langs het vastgestelde proces te laten lopen, waar dat mogelijk is;
- te voorkomen dat parallelle werkwijzen ontstaan die het overzicht en de verantwoording onder druk zetten.

Dit vraagt om discipline in de uitvoering en eenduidige communicatie richting alle betrokken partijen.

- **Omgaan met scope en verwachtingen**

Het project is expliciet begrensd tot stadsdeel Centrum, terwijl vanuit andere gebieden vergelijkbare vragen en initiatieven blijven ontstaan. Voor het vervolg is het van belang om:

- de scope en reikwijdte van het project blijvend te benadrukken – ook in update en afstemming met Bestuurder en Wethouder;
- helder te communiceren wat wel en niet onder het Prullenbakkenoffensief valt;
- inzichten uit het project te documenteren, zodat deze later benut kunnen worden voor eventuele opschaling of toepassing in andere stadsdelen.

- **Monitoring en effectmeting verbeteren**

De huidige monitoring levert waardevolle inzichten op, maar kent duidelijke beperkingen. Voor de resterende looptijd kan worden overwogen om:

- gerichter keuzes te maken in wat er wordt gemonitord en op welke manier we tot deze data en informatie komen.
- aanvullende (eventueel externe) metingen in te zetten op een bewuste selectie van de locaties, waarvan wordt verwacht dat er impact zal zijn;
- subjectieve beleving structureler en eenduidig op te halen via gebiedsmakelaars en gebiedsbeheer.

Dit helpt om effecten beter te duiden en onderbouwd te kunnen rapporteren.

- **Communicatie en participatie concreter organiseren**

Communicatie blijft een kwetsbaar punt binnen het project. Voor het vervolg is bijsturing nodig door:

- duidelijke afspraken te maken over eigenaarschap en verantwoordelijkheden op communicatie;
- te kiezen voor een beperkte set aan communicatiemiddelen die per situatie doelgericht wordt ingezet door een vooraf bepaalde verantwoordelijke;

6. Tot slot

Dit project kent ondank dat het anders doet vermoeden een hoge mate van complexiteit, zowel inhoudelijk als organisatorisch. In een relatief korte periode is gewerkt aan het ontwikkelen van kaders, het organiseren van besluitvorming, het betrekken van uiteenlopende belanghebbenden en het uitvoeren van concrete maatregelen in de openbare ruimte. Dat vraagt niet alleen om zichtbare actie buiten, maar ook om zorgvuldige voorbereiding, afstemming en reflectie.
Juist deze 'onzichtbare' werkzaamheden zijn noodzakelijk geweest om het project op een verantwoorde manier te kunnen uitvoeren en te verankeren binnen de bestaande structuren.

De tussentijdse evaluatie markeert geen eindpunt, maar een logisch moment om stil te staan bij wat er is gedaan, wat dit heeft opgeleverd en waar bijsturing nodig is om het project als geheel zo soepel en effectief mogelijk te laten verlopen. Juist door deze evaluatie concreet te maken, worden lege of grijze gebieden benoemd en ingevuld, zodat de volgende fase met meer duidelijkheid, focus en tempo kan worden voortgezet.

Met deze reflectie wordt recht gedaan aan het werk dat al door alle betrokkenen is verricht én wordt richting gegeven aan het vervolg, met als doel om zichtbare, uitlegbare en bestuurlijk verantwoorde resultaten te blijven realiseren.